

Ordføreren for forslagsstillerne (*Brusvang*) (CD):

Hermed tillader jeg mig at fremsætte forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov. (*Ændring af bestemmelserne om forbrydelser mod den personlige frihed*), idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de ledsagende bemærkninger.

Ordføreren for forslagsstillerne (*Brøndsted*) (V):

Jeg skal herved tillade mig at fremsætte forslag til lov om regler for organisationers og foreningers bidrag til politisk virksomhed.

Dette lovforslag har venstre fremsat tidligere, i folketingssamlingen 1966-67. Dengang lykkedes det ikke at få lovforslaget færdigbehandlet. Senere er lovforslaget blevet genoptaget af retsforbundet i folketingssamlingen 1973-74 og i folketingssamlingen 1974-75 af fremskridtspartiet.

Uanset hvilket parti der har fremsat lovforslaget, har den medfølgende skriftlige fremsættelse været nogenlunde ensartet i sit indhold.

Forslagsstillerne vil dog gøre opmærksom på en for tiden aktuel sag, Bogbinder- og Kartonnagearbejder Forbundets blokade mod Bækkelund Papirværk A/S for opnåelse af kollektivoverenskomst. Blandt flere aspekter i nævnte sag var netop en vægring mod indmeldelse i en fagforening, der havde en politisk orientering, som de berørte lønmodtagere ikke ville støtte.

Forslagsstillerne håber, at lovforslaget på baggrund af den aktuelle situation hurtigt kan blive færdigbehandlet. De senere års udvalgsarbejde med lovforslaget og forskellige politiske partiers udsagn fra netop afviklede landsmøder skulle give en mulig baggrund herfor.

Ordføreren for forslagsstillerne (*Jens Møller*) (KrF):

Jeg tillader mig herved at fremsætte forslag til lov om begrænsning af organisationers rettigheder over for erhvervsudøvere, idet jeg vedrørende motiveringen for fremsættelsen skal henviser til de ledsagende bemærkninger.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Eva Rothenborg.

Første næstformand (*Grete Hækkerup*):

Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles fra og med den 16. oktober d. å., og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.

Ordføreren for udvalget til valgs prøvelse (*Poul Dam*) (SF):

Folketinget har nu vedtaget at meddele fru Eva Rothenborg orlov på grund af sygdom.

I fortsættelse heraf skal jeg gøre indstilling om godkendelse af fabrikant *Frederik Johansen*, der er 1. stedfortræder for fremskridtspartiet i østre storkreds, hvor fru Eva Rothenborg er valgt.

Udvalget til valgs prøvelse har i et møde i dag behandlet denne sag, og jeg kan på et enigt udvalgs vegne afgive følgende:

Indstilling.

Fabrikant *Frederik Johansen* godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med i dag, den 16. oktober 1975.

Hermed sluttede forhandlingen.

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 95 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om statsgaranti for obligationslån optaget af Færøernes Realkreditinstitut.

(Lovforslag nr. 16. Fremsat 9/10 75).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Johan Nielsen (S):

Dette lovforslag går ud på, at rammen for realkreditinstitutet for Færøerne skal hæves fra 75 mill. kr. til 112,5 mill. kr. Loven blev oprindelig stadfæstet den 12. marts 1955 og har betydet kolossalt meget for det færøske fiskeri. Det har betydet så meget, at man fra Nationalbankens side har været så venlig at overtage obligationerne til parirurs, og det er vi meget taknemlige for.

Det er et enstemmigt ønske fra Færøerne, at dette lovforslag bliver fremmet, og jeg skal tilsige socialdemokratiets velvillige og hurtige støtte. Jeg kan ikke se, at det skulle være nødvendigt, at lovforslaget går i udvalg, da det er en gentagelse af en række forslag, som er blevet vedtaget i årenes løb.

Christophersen (V):

Venstre kan støtte det lovforslag, finansministeren her har fremsat. Vi finder, at det er en både rimelig og nødvendig håndsrækning til det færøske hovederhverv, som jo står over for alvorlige problemer, der kun klares, hvis udbygningen og moderniseringen af fiskerflåden kan fortsætte. De senere års prisstigninger har imidlertid betydet, at rammen på 75 mill. kr. ikke længere er tilstrækkelig, og vi kan derfor fuldt ud støtte, at man forøger den med 50 pct. til 112,5 mill. kr., og det er vort håb, at denne ramme vil vise sig at være tilstrækkelig til at løse de opgaver, som det færøske hovederhverv står over for.

Vi kan samtidig støtte, at man ajourfører rentefoden fra 7 til 8 pct. I betragtning af, at Nationalbanken overtager obligationerne til kurs 100, er det jo stadig en overordentlig rimelig rentefod i sammenligning med, hvad det koster at låne midler på det helt private kapitalmarked. Ajourføringen er samtidig parallel med det, som i de senere år har fundet sted på en række andre områder, hvor det offentlige enten formidler lån eller støtter lånoptagelse eller direkte låner midler ud, så også den side af forslaget kan vente støtte fra venstres side.

Glensgård (FP):

Havde Danmark stået i samme situation, som Norge gør i dag, altså i den situation, at man siger: nu gælder det om at få en fiskerflåde op — og det drejer det sig selvfølgelig også om for Færøernes vedkommende —

fordi vi har et naboland, der absolut ikke selv er interesseret i at fiske disse fangster op eller fiske i disse farvande, de ønsker ikke at udnytte disse ressourcer, hvorfor man i Norge i dag siger: ja men lad os dog for guds skyld støtte fiskeriet så meget som overhovedet muligt; da vi har dette naboland, kunne vi i samme situation både for Danmark og for Færøerne have set en mulighed for, at vi kunne begynde at rane en lille smule i de andre fiskefarvande, på de andre landes territorier, ja, så kunne vi komme dertil, at vi måske kunne støtte et sådant forslag. Men som forslaget ligger i dag, er det en sædvanlig idé om, at lad os dog endelig give nogen statsgaranti, der er jo ingen risiko. Vi er efterhånden oppe på ikke bare få milliarder kroners, men adskillige milliarder kroners statsgaranti, alle sammen med begrundelsen: ja men det koster jo ikke noget.

Men som sagt, vi er da også villige til at gå ind og kigge på dette forslag. Vi kan da sikkert forbedre det en lille smule, vi kunne jo komme dertil, at man ikke bare satte renten op fra 7 til 8 pct., men måske satte den op til en rimelig rentefod, således at den måske skulle op at ligge på en 14-15 pct., som ville være en normal markedsrente. Disse ting ser vi ikke nogen mulighed, i hvert tilfælde under førstebehandlingen, for at få ændret, men skulle det ske undervejs, så er vi selvfølgelig klar til at gå ind i det. Men vores umiddelbare stilling til dette forslag er, at vi ikke ønsker at udvide disse statsgarantier. At det så i det her tilfælde drejer sig om Færøerne, er for så vidt for os ret uinteressant.

Grethe Philip (RV):

Efter at jeg nu har hørt hr. Glensgårds tale som repræsentant for fremskridtspartiet, så kan jeg sige, at vi i denne sag på samme måde som i så mange andre sager er komplet uenige i den holdning, fremskridtspartiet anlægger. Vi føler tværtimod, at vi står i en situation, hvor vi som i mange år tidligere bør vise stor solidaritet med Færøerne. Vi mener, at det netop er et af de områder, hvor det er en god ting at visse denne solidaritet, specielt ved at støtte det færøske erhvervsliv. Vi har igennem årene set, hvor dygtigt Færøerne klarer sig inden for dette vanskelige erhverv, fiskeriet, og vi

[Grethe Philip.]

har tillid til, at det vil de også gøre fremover, og vi kan støtte forslaget.

Vi kan også støtte den ændring, der ligger vedrørende forhøjelse, det er jo en meget beskedne forhøjelse af rentefoden; den finder vi rimelig. Det er jo stadig væk sammenlignet med så meget andet en lav rente, men det vigtigste for os i denne sag er, at vi giver Færøerne den håndsregning, som de har brug for, og som vi meget gerne giver.

Hagen Hagensen (KF):

Også vi er rede til at støtte lovforslaget om at give støtte til det færøske hovederhverv, fiskeriet, der kan have vanskelige vilkår dér som andetsteds, og vi finder, at der er grund til at gå ind for forslaget, sådan som det er fremsat, også med den beskedne renteforhøjelse, der er tale om. Der ligger også deri en støtte, som vi gerne vil være med til at gennemføre.

Poul Dam (SF):

Jeg er i den beklagelige situation ikke at kunne erklære mig uenig med hr. Glensgård, for jeg forstod simpelt hen ikke, hvad han sagde. Hvis der skulle have været nogen mening i det, forstod jeg, at det var en anbefaling om, at vi skulle sætte ind på sørøveri, sådan som man gjorde i gamle dage på Bermuda og lignende steder, og det vil vi i hvert fald ikke være med til. Men dette forslag vil vi godt støtte.

Honoré (KrF):

Kristeligt folkeparti kan også støtte finansministerens forslag om at forhøje garantirammen til Færøernes Realkreditinstitut. Derved giver vi Færøerne en håndsregning. Vi har endvidere med tilfredshed noteret, at staten ikke hidtil har haft udgifter ved denne statsgaranti.

Knud Jespersen (DKP):

Også vi for vores vedkommende kan støtte forslaget. Det er spørgsmålet, om vi yder nok retfærdighed, det tror jeg ikke vi gør, til det færøske folk. Jeg tror tværtimod, at vi skulle tage betydelige skridt, men det forslag, der ligger, er i alt fald udmærket.

Jeg vil godt gøre bare to bemærkninger i anledning af fremskridtspartiets ordførers bemærkninger. Jeg går ud fra, at det i henhold til forretningsordenen er tilladt at lade

være at sige ubegavede ting, og hvis det er det, så kunne man jo gøre det.

Wilhelm (VS):

Færøerne eller ikke Færøerne, så er det lidt svært for os at se, hvad det her har at gøre med det færøske folk, som er blevet nævnt. Der er tale for os at se som i stribevis af tidligere tilfælde i foråret, i den ekstraordinære samling, om direkte støtte til private erhvervsforetagender.

Der er ting, som for mig ser lidt gådefulde ud, og som jeg da godt vil benytte lejligheden til at spørge finansministeren om. Hvad mener han med, at garantiordningen ikke hidtil har medført udgifter for staten? Hvor ligger den indirekte støtte, det indirekte tilskud? Hvor falder det, når der er tale om at låne penge ud, garantere penge, sælge til pari til en kunstigt lav rente? En kontoførelse på Nationalbanken ender vel et eller andet sted som et tab i forhold til en markedsrente. Det er jo kun i den forstand, der ikke hidtil har været udgifter for staten.

Et lille spørgsmål til, som jeg regner med som en selvfølge vil blive besvaret med et nej, men for en sikkerheds skyld: går mulighederne for at garantere belåningen op til 50 pct. af vurderingsværdien kun på nyvurderingen, eller er der tale om nogen som helst mulighed for på denne vis også at belåne de vurderingsstigninger, der alene følger af et inflationsforløb?

(Kort bemærkning).

Johan Nielsen (S):

Som repræsentant for Færøerne vil jeg meget gerne takke de forskellige ordførere; dog vil jeg komme med en lille undtagelse og sige til hr. Glensgård, at han viste ganske tydeligt, at han ikke forstod, hvad det drejede sig om.

Min gamle far lærte mig — han ligger nu i sin grav — at jeg aldrig nogen sinde skulle tale med folk, der talte om ting, som de ikke vidste hvad var. Jeg har gang på gang her fra denne høje talerstol nu snart gennem 15 år påvist, at samarbejdet mellem Danmark og Færøerne kan sammenlignes med et godt ægteskab, hvor begge parter yder deres bedste, og for Færøernes vedkommende er der kommet meget godt ud af det.

Med hensyn til hr. Wilhelm vil jeg sige, at det ejendommelige ved det færøske er-

[Johan Nielsen.]

hvervsliv er, at det ikke er domineret af de store kapitalister, men af de enkelte små fiskere. Hvis en skipper har været heldig, han kan have været fattig for 3 år siden, men har han været heldig i 3 år, så får han sig et skib selv, og det er altså her, fonden har betydning, eller også er der en del fiskere i en lille bygd, som har gået arbejdsløse, som så tager sig sammen, skillinger sammen og får sig et skib på den måde. Det færøske fiskeri har igennem mange år båret præg af, at det er blevet til på den måde.

Finansministeren (Heinesen):

Jeg vil gerne takke ordførerne for praktisk taget alle partier for den velvillige behandling af forslaget, som ganske utvivlsomt vil være til stor gavn for Færøernes fiskeri. Det ville naturligvis have været hyggeligt, om også fremskridtspartiet og VS havde kunnet tilslutte sig forslaget, men jeg forstod, at hr. Glensgårds pris for i givet fald at give det sin tilslutning ville være, at vi skulle op på en markedsrente på 14-15 pct., og så må jeg sige, at så akkviescerer regeringen gerne ved tilslutningen fra de øvrige partier.

Jeg forstod, at det, der bekymrede hr. Glensgård, var, at statsgarantien skulle blive effektiv, hvad den ikke har været endnu, sådan som det er oplyst af flere ordførere, og sådan som der står i bemærkningerne til lovforslaget. Men jeg tror, hr. Glensgård vil erkende, at risikoen for, at garantien bliver effektiv, naturligvis vil vokse, hvis man tænkte sig, at man fordoblede renten. Det var lidt skuffende at høre, at VS' synspunkt var det samme, nemlig at man ikke brød sig om rentesubsidier.

Glensgård (FP):

Det er selvfølgelig hverken hr. Poul Dams eller finansministerens problem, at de ikke forstår, hvad jeg siger, det er åbenbart mig, der ikke forstår at udtrykke mig korrekt. Men jeg skal forsøge at hjælpe hr. Poul Dam på vej.

Det, det drejer sig om, er, at man f. eks. i Norge på nuværende tidspunkt går meget stærkt ind i investeringer i fiskerflåden ud fra den betragtning, at Danmark har tilsluttet sig så lav en kvotaordning, at der er

mulighed for andre nationer for at gå ind på dette marked. Såfremt denne ordning for Færøerne her skulle give mulighed for at komme ind på andre territorialfarvande for at få del i denne fangst, hvis man tænkte sig, der var andre lande, der havde den samme idé som Danmark, det er der heldigvis ikke, men hvis man tænkte sig til, at der var det, så var der måske en idé i, at man gik ind og sagde: nu er der en mulighed for staten for at få en valutaindtægt, og så kunne vi gå ind for det.

Nu håber jeg, hr. Poul Dam forstår mig; hvis ikke, skal jeg gerne hjælpe ham på et senere tidspunkt.

Til hr. Johan Nielsen: ja men vi ønsker da for så vidt også et godt ægteskab med Færøerne. Vi mener bare, at det kan foregå på en anden måde end det, man har lagt op til her. Det er, ligesom om man har lagt det op til en solidaritet med Færøerne. Hvis man virkelig kom dertil, at Færøerne fik mulighed for at fiske det, som de egentlig havde behov for rent valutamæssigt også, så ville man komme ind i et godt ægteskab med Færøerne. Men denne tilfældige tilskudsordning er ikke den rette vej.

Vi kan så være enige eller uenige i mange af synspunkterne, men én ting er i hvert tilfælde helt givet: vi er ikke inde på, at vi absolut, skal vi sige, skal mase Færøerne, tværtimod, men giv dem dog en vis frihed, bl. a. også med hensyn til det, vi nu taler om her med tilskud til fiskerflåden. Vi mener bare, at det skal foregå på en anden måde, hvor vi siger: ja men de skal have mulighed for at fiske. Dér er vi klart i uoverensstemmelse med de fleste øvrige partier herinde, som går ind for det princip, at vi skal fiske så lidt som overhovedet muligt fra dansk og færøsk side og lade de andre nationer fiske så meget, som de har lyst til.

Wilhelm (VS):

Jeg vil gerne først takke hr. Johan Nielsen for hans oplysning, som jeg dog ikke var helt uvidende om på forhånd, og især for den tone, den blev fremsat i, dette, at det færøske fiskeri af forskellige grunde har undgået den store monopolisering, den store kapitalkoncentration. Men det ændrer jo ikke det fundamentale forhold, at der ikke er tale om, at det færøske folk ejer disse fiskerkuttere, men at det er enkelte, private

[Wilhelm.]

kapitalister, små eller store, som ejer dem, og som denne støtte går til.

Jeg tager især ordet på grund af finansministerens svar, skulle det vist være, til mig. Det, jeg spurgte om, er, hvordan man kan påstå, som finansministeren gør i fremsættelsen, at garantiordningen ikke medfører udgifter for staten, når der dog er tale om et indirekte tilskud gennem en fiktiv lav rente. Jeg fik et svar, som var: goddag mand, og som gik på, at det dog var kedeligt at høre, at VS var imod rentesubsidier, men det er jo også en slags svar. Alene ordet rentesubsidier tager jeg, medmindre vi hører mere, som finansministerens erkendelse af, at der selvfølgelig er tale om subsidier, og at det altså ikke er korrekt at sige, at denne slags ordninger ikke medfører udgifter for staten.

Johan Nielsen (S):

Må jeg lige have lov at oplyse hr. Glensgård om, at der næppe er nogen fiskerflåde i verden, bortset fra russernes og japanernes, som er så fleksibel som den færøske fiskerflåde. Man kan finde færøske fiskerskibe ved vestkysten af Afrika. Man kan finde dem i massevis i Nordsøen. Man kan finde dem i Barentshavet ved Svalbard og ved Bjørnøen, man kan finde dem ved Island, ved Grønland, og man kan finde dem ved Flems Cap eller på de forskellige steder ved Newfoundland. Fra færøsk side ønsker man et så stort felt som muligt. Man har i de sidste år udvist et initiativ, som jeg faktisk selv, skønt jeg er gammel fisker og færing, undrer mig over, og en opfindsomhed, når det gælder om at skifte fra den ene fiskerimetode til den anden. Der er ikke tale om, at man fra færøsk side vil mindske noget af fiskeriet, tværtimod.

Jeg skal lige oplyse hr. Wilhelm om, at jeg godt ved, at det færøske samfund et kapitalistisk samfund, og at jeg ville ønske det anderledes. Det er lige ved at være en privatsag, for dér formår jeg for lidt, men det færøske folk ejer deres egne produktionsmidler i langt højere grad end noget andet folk i Skandinavien.

Finansministeren (Heinesen):

Det er klart, at ordningen er et rentesubsidium. Der står da også i bemærkningerne til lovforslaget, ikke at forslaget ikke medfører

udgifter for staten, men der står: „Staten har ikke hidtil i henhold til garantien haft udgifter til opfyldelse af instituttets forpligtelser“, hvilket er så rigtigt, som det er sagt.

Så skal jeg derudover oplyse, at der kun gives statsgaranti for lån til nybyggeri.

Poul Dam (SF):

Jeg vil gerne takke hr. Glensgård, fordi han nu gjorde det helt klart, hvad det var, han mente. Han vil gerne være med til at yde statsstøtte til rovfiskeri, til udnyttelse af ressourcerne i andre landes territorialfarvande, til, at Danmark bryder med det internationale samarbejde for en ensidig dansk berigelses skyld. Det var klare ord fra fremskridtspartiet. Vi har nok haft en mistanke om, at det var det, man mente.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Ønskes der udvalgsbehandling? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, går lovforslaget direkte til anden behandling.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om arbejdsmiljø.

(Lovforslag nr. 8. Fremsat 8/10 75).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Auken (S):

Det forslag til lov om arbejdsmiljø, som vi diskuterer i dag, er identisk med et forslag til arbejdsmiljølov, som dette folketing ved tre tidligere lejligheder har fået forelagt. På den baggrund har partiene i folketingets arbejdsmarkedsudvalg bedt mig som udvalgets formand på partiernes vegne om at knytte enkelte bemærkninger til arbejdet med forslaget.

Vi er allerede i folketingets arbejdsmarkedsudvalg langt i retning af arbejdet med dette forslag. Der er fra partiernes side blevet udfoldet et meget stort arbejde med forslaget, og vi har i forbindelse med dette arbejde fået afklaret en række spørgsmål, men